

Instanța de fond: Judecătoria Botanica mun. Chișinău (jud: I. Druță)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Pruteanu, A. Gavrilița, L. Popova)

DECIZIE

29 iulie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Iurie Bejenaru

Petru Moraru

Nadejda Toma

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de BC ”Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, împotriva deciziei din 18 februarie 2015 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, împotriva lui Voloșciuc Ion Afanasie și Voloșciuc Ion Ion privind încasarea sumei,

cererea reconvențională depusă de Voloșciuc Ion Ion împotriva BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, SRL „Alincom”, intervenient accesoriu Voloșciuc Ion Afanasie privind declararea nulității contractului de credit, a contractului de participare prin cotă-parte la construcția bunului imobil, a contractului de ipotecă și obligarea de a rambursa suma restantă conform contractului de credit,

cererea reconvențională depusă de Voloșciuc Ion Afanasie împotriva BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, SRL „Alincom”, intervenient accesoriu Voloșciuc Ion Ion privind declararea nulității contractului de ipotecă,

c o n s t a t ă :

La 06 septembrie 2010 BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Voloșciuc Ion Afanasie, intervenient accesoriu Voloșciuc Ion Ion privind transmiterea silită în posesia creditorului a bunurilor imobile ipotecate.

În motivarea acțiunii s-a indicat că în temeiul contractului de credit nr.27-PF(CB)-08 din 15.02.2008 și acordurilor adiționale la contract, BC „Investprivatbank” SA a acordat pîrîtului Voloșciuc Ion Ion un credit în mărime de 1735000 lei, cu dobîndă anuală de 18%, stabilindu-se că termenul-limită de rambursare va fi la 15 februarie 2015.

În scopul garantării executării în termen a obligațiunilor contractuale, BC „Investprivatbank” SA a încheiat cu Voloșciuc Ion Afanasie contractul de ipotecă a bunurilor imobile din 20 februarie 2008, înregistrat cu nr.1891 și autentificat de notarul privat Evghenii Berghii, potrivit căruia debitorul gajist a ipotecat bunurile imobile

situate în or. Căușeni, bd. Mihai Eminescu 24a și anume: terenul cu suprafața de 0,0153 ha, cu nr. cadastral 2701210.368 și construcția cu destinație comercială cu suprafața totală la sol de 138 m.p., cu nr. cadastral 2701210.368.01.

Menționează reclamantul că debitorul nu își execută obligațiile contractuale, acumulând la 08 decembrie 2009 o datorie în mărime de 1781068,69 lei.

La 18 octombrie 2010 BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, a expediat debitorului notificarea vizînd exercitarea obligațiilor contractuale.

La 11 august 2010 la Oficiul Cadastral Teritorial Căușeni a fost înregistrat preavizul privind intenția de exercitare a dreptului de gaj. Însă, solicitarea creditorului privind transmiterea benevolă a obiectelor gajate în posesie cu scopul de realizare a rămas fără răspuns.

Solicită reclamantul transmiterea silită în posesia creditorului BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, pentru realizare din numele debitorului Voloșciuc Ion Afanasie a bunurilor imobile ipotecate situate în or. Căușeni, bd. Mihai Eminescu 24a și anume a terenului cu suprafața de 0,0153 ha, cu nr. cadastral 2701210.368 și a construcției cu destinație comercială cu suprafața totală la sol de 138 m.p., cu nr. cadastral 2701210.368.01.

Ulterior, reclamantul și-a concretizat cerințele solicitînd încasarea din contul lui Voloșciuc Ion Ion, inclusiv și din contul bunurilor ipotecate de către Voloșciuc Ion Afanasie a datoriei în mărime de 3568017,78 lei, precum și a cheltuielilor de judecată.

La 29 martie 2012 Voloșciuc Ion Ion s-a adresat cu cerere reconvențională împotriva BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, și SRL „Alincom”, intervenient accesoriu Voloșciuc Ion Afanasie privind declararea nulității contractului de credit, a contractului de participare prin cotă-parte la construcția bunului imobil, a contractului de ipotecă și obligarea de a rambursa suma restantă conform contractului de credit.

În motivarea cererii reconvenționale Voloșciuc Ion Ion a indicat că potrivit contractului de credit nr. 27-PF(CB)-08 din 15.02.2008, a contractat de la BC „Investprivatbank” SA creditul în sumă de 1735000 lei, drept rezultat al încheierii contractului nr.186 de participare prin cotă-parte la construcția bunului imobil din complexul locativ „Alpina Village”. Potrivit contractului nr. 186, executorii lucrărilor de construire sunt BC „Investprivatbank” SA și SRL „Alincom”.

Indică că mijloacele bănești obținute din contractarea creditului au fost transferate la contul SRL „Alincom”, care nu și-a onorat obligațiunile contractuale, însă, a gajat BC „Investprivatbank” SA întregul complex locativ „Alpina Village”, inclusiv și imobilul în construcția căruia a investit mijloace financiare și Voloșciuc Ion Ion. Ulterior, complexul locativ nominalizat a fost transmis în ipotecă BC „Victoriabank” SA.

Consideră Voloșciuc Ion Ion că contractul nr.186 de participare prin cotă-parte la construcția bunului din complexul locativ „Alpina Village” urmează a fi anulat în temeiul prevederilor art. art. 217, 219 Codul civil, iar contractul de credit nr.27-PF(CB)-08 din 15 februarie 2008 urmează a fi anulat din considerentul că a fost contractat drept rezultat al încheierii contractului de participare prin cotă-parte la construcția bunului imobil, urmînd ca SRL „Alincom” să restituie băncii mijloacele bănești contractate.

Totodată, susține că Băncii urmează a-i fi efectuate plăți în sumă de 1795602 lei

și nu în suma arătată de aceasta în cererea de concretizare a cerințelor, deoarece întregul credit a fost transferat la contul SRL „Alincom” și anume această întreprindere este ținută să ramburseze creditul nominalizat.

Cere Voloșciuc Ion Ion declararea nulității absolute a contractului de credit nr.27-PF(CB)-08 din 15.02.2008, a contractului nr.186 de participare prin cotă-parte la construcția bunului imobil din complexul locativ „Alpina Village” din 06.02.2008 și a contractului de ipotecă nr. 1891 din 20.02.2008 încheiat între BC „Investprivatbank” SA și Voloșciuc Ion Afanasie; obligarea SRL „Alincom” de a rambursa integral BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, suma restantă conform contractului de credit nr.27-PF(CB)-08 din 15 februarie 2008 în mărime de 1795602 lei.

În cadrul examinării pricinii, Voloșciuc Ion Afanasie s-a adresat cu cerere reconvențională împotriva BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, și SRL „Alincom”, intervenient accesoriu Voloșciuc Ion Ion privind declararea nulității contractului de ipotecă, indicînd că contractul de ipotecă litigios garantează rambursarea creditului contractat de către Voloșciuc Ion Ion de la BC „Investprivatbank” SA în conformitate cu contractul de credit nr.27-PF(CB)-08 din 15.02.2008. Însă, în condițiile în care în litigiu a fost înaintată acțiunea reconvențională de către Voloșciuc Ion Ion prin care se solicită desființarea atît a contractului de credit, cît și a contractului de participare prin cotă-parte la construcția bunului imobil din complexul locativ „Alpina Village”, urmează a fi desființat și contractul de ipotecă.

Solicită Voloșciuc Ion Afanasie declararea nulității contractului de ipotecă nr. 1891 din 20 februarie 2008 încheiat între BC „Investprivatbank” SA și Voloșciuc Ion Afanasie.

Prin hotărîrea din 11 aprilie 2013 a judecătoriei Botanica mun. Chișinău s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de BC „Investprivatbank” SA; s-a admis acțiunea reconvențională a lui Voloșciuc Ion Ion și s-a declarat nul contractul de credit nr.27-PF(CB)-08 din 15.02.2008 încheiat între Voloșciuc Ion Ion și BC „Investprivatbank” SA, precum și contractul nr.186 de participare prin cotă-parte la construcția bunului imobil din complexul locativ „Alpina Village” din 06 februarie 2008, încheiat între BC „Investprivatbank” SA, SRL „Alincom” și Voloșciuc Ion Ion; s-a obligat SRL „Alincom” să ramburseze BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, suma restantă conform contractului de credit nr.27-PF(CB)-08 din 15 februarie 2008, încheiat între Voloșciuc Ion Ion și BC „Investprivatbank” SA în cuantum de 1795602 lei; s-a admis acțiunea reconvențională a lui Voloșciuc Ion Afanasie și s-a declarat nul contractul de ipotecă nr. 1891 din 20.02.2008 încheiat între BC „Investprivatbank” SA și Voloșciuc Ion Afanasie; s-a încasat de la BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, în beneficiul lui Voloșciuc Ion Ion cheltuielile de judecată în mărime de 5300 lei și în beneficiul lui Voloșciuc Ion Afanasie cheltuielile de judecată în mărime de 300 lei, iar în folosul statului taxa de stat în mărime de 44500 lei.

Prin decizia din 28 noiembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, s-a casat hotărîrea primei instanțe și s-a emis o nouă hotărîre prin care s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, și s-a încasat de la Voloșciuc Ion Ion în beneficiul BC „Investprivatbank” SA datoria în mărime de 3568017,78 lei, inclusiv din contul bunurilor ipotecate de Voloșciuc Ion Afanasie:

terenul cu suprafața de 0,0153 ha, cu nr. cadastral 2701210.368 și construcția cu destinație comercială cu suprafața totală la sol de 138 m.p., cu nr. cadastral 2701210.368.01; s-a respins ca neîntemeiată cererea reconvențională depusă de Voloșciuc Ion Ion și cererea reconvențională depusă de Voloșciuc Ion Afanasie privind anularea actelor juridice.

Prin decizia din 29 octombrie 2014 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Voloșciuc Ion Ion; s-a casat decizia instanței de apel și s-a restituit pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Prin decizia din 18 februarie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de BC "Investprivatbank" SA și s-a menținut hotărârea primei instanțe.

La data de 07.05.2015 BC "Investprivatbank" SA, în proces de lichidare, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii inițiale și de respingere a acțiunilor reconvenționale.

În susținerea recursului s-a invocat că decizia contestată este ilegală și pasibilă de a fi casată, deoarece au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și procedural, nu a fost analizată natura juridică a raporturilor juridice create și normele legale care guvernează aceste raporturi.

Menționează că instanța de apel își motivează soluția prin prisma art. 512 Cod civil, însă a omis de a corobora prevederile acestei norme cu circumstanțele cauzei și nemijlocit cu raporturile obligaționale create. Astfel, la emiterea deciziei contestate instanța de apel nu a analizat natura juridică a raporturilor juridice create și normele legale care guvernează aceste raporturi.

Afirmă că din speță este clar că situația se referă la un contract de credit și unul de antrepriză, care au fost încheiate cu respectarea tuturor cerințelor legale. Consideră că contractul de credit a fost executat pe deplin de către bancă prin punerea la dispoziția împrumutatului Voloșciuc Ion Ion a sumei de bani solicitate conform contractului, care ulterior au fost transferate la contul SRL "Alincom" la cererea acestuia, destinația plății fiind achitarea prețului conform contractului de participare prin cotă la construcția bunului imobil.

Declară că instanța de apel nu a ținut cont de momentul stingerii obligației în cazul raportului juridic creat în baza contractului de credit, or, din materialele cauzei este evident că banca a acordat lui Voloșciuc Ion Ion suma de 1735000 lei, fapt confirmat însuși de intimat, fapt însă ignorat de instanța de apel prin respingerea cerinței băncii de încasare a sumei.

La fel, menționează că din cererea reconvențională rezultă că Voloșciuc Ion Ion se contrazice pe sine prin faptul că prin admiterea cererii inițiale de încasare a datoriei îi va fi încălcat dreptul de proprietate asupra mijloacelor financiare în mărimea sumei restante conform contractului de credit nr. 27-PF(CB)-08 din 15 februarie 2008. Astfel, consideră că cerința lui Voloșciuc Ion Ion prin care se solicită obligarea SRL "Alincom" să ramburseze integral BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, suma restantă conform contractului de credit nr. 27-PF(CB)-08 din 15 februarie 2008, este lipsită de suport juridic din motiv că între acești subiecți de drept nu a fost încheiat un contract de împrumut, adică banca nu a acordat suma de bani SRL „Alincom”, prin urmare nu există vre-un raport obligațional prin care una din părți să fie obligată să ramburseze suma de bani ce rezultă din contractul de credit nr. 27-PF(CB)-08 din 15

februarie 2008, toate mijloacele financiare au fost transferate la cererea lui Voloșciuc Ion Ion.

Mai menționează că respingînd cerința băncii privind încasarea dobînzii după data de 19.06.2013, instanțele naționale inferioare își motivează soluția prin prisma art. 38⁵ alin. (l), lit. a) al Legii instituțiilor financiare nr. 550 din 21.07.1995, care prevede că calcularea dobînzilor și penalităților la obligațiile băncii se întrerupe, iar obligațiile neajunse la scadență se consideră scadente. Banca nu răspunde pentru încălcarea obligațiilor sale din imposibilitatea fortuită de executare în legătură cu retragerea licenței. Însă, în opinia recurentului această normă se referă doar la obligațiile băncii neajunse la scadență și nu la creanțele băncii, deoarece legiuitorul face o delimitare clară între obligațiile băncii și creanțele acesteia, iar în situația dată intimatul are calitate de debitor și nu de creditor.

Precizează că aceiași greșală este comisă de către instanțele inferioare și în cazul interpretării art. 84 din Legea insolvenței nr. 632 din 14.11.2001, din care rezultă că din momentul intentării procesului de insolvență calcularea penalităților aferente datoriilor creditoare ale debitorului se întrerup.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Prin prisma normei citate, Colegiul reține că recursul este declarat în termen, deoarece la materialele dosarului este anexată copia plicului poștal care confirmă că BC "Investprivatbank" SA a recepționat decizia contestată la data de 08.03.2015 (f.d. 159), iar recursul a fost declarat la data de 07.05.2015.

Studiind materialele dosarului Colegiul va admite recursul și va transmite cauza la rejudecare din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445, alin.(1), lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Verificînd legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile invocate în recurs, instanța de recurs constată că soluția a fost dată de instanța de apel fără elucidarea pe deplin a circumstanțelor cauzei.

În susținerea acestei concluzii se vor reține prevederile art. 123 alin. (2) CPC, care indică că faptele stabilite printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă într-o pricină civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sînt obligatorii pentru instanța care judecă pricina și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte pricini civile la care participă aceleași persoane.

În acest context, Colegiul menționează că instanța de apel, judecînd pricina dată, nu a luat în considerație lacunele menționate de *Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție în decizia din 29 octombrie 2014 și prin care cauza a fost remisă la rejudecare*. (f.d. 101-110, vol. II)

Or, prin decizia respectivă, instanța de recurs a specificat că la rejudecarea pricinii instanța de apel urma să verifice corectitudinea mărimii prejudiciului suportat de creditor ca urmare a neexecutării în termen a obligațiilor ce rezultă din contractul de credit nr. 27-PF(CB)-08 din 15.02.2008, încheiat între Voloșciuc Ion Ion și BC "Invetprivatbank" SA, conform calcului prezentat de BC "Investprivatbank" SA (f.d.

37, vol. I).

Astfel, la caz se constată că instanța de apel la reexaminarea cauzei a ignorat mențiunile indicate de instanța de recurs în decizia din 29 octombrie 2014, pronunțând o nouă decizie de respingere a apelului depus de BC "Investprivatbank" SA cu menținerea hotărârii primei instanțe, fără a se expune asupra corectitudinii mărimii datoriei solicitate de către recurent în cererea de chemare în judecată și anume privind încasarea de la Voloșciuc Ion Ion a sumei în mărime de 3568017,78 lei, ce constituie datoria la credit - 1724815,45 și dobânda de întârziere - 1843202,33 lei.

În conexiunea celor relatate, se stabilește că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care ar rezulta corectitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns, având o motivare superficială, fără a fi abordate toate aspectele importante în speță și respectiv, concluzia instanței de apel privind veridicitatea sumelor solicitate de către BC "Investprivatbak" SA, în baza calculului anexat la dosar.

Astfel, din lipsa expunerii de către instanța de apel asupra obiecțiilor invocate supra și neconstatate în prezentul litigiu, instanța de recurs este în imposibilitate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Mai mult decât atât, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

În asemenea circumstanțe, instanța de recurs constată existența circumstanțelor în care instanța națională inferioară a comis încălcări și a dus la soluționarea greșită a litigiului, fapt care nu poate fi corectat de instanța de recurs, ci necesită o reexaminare repetată pentru stabilirea mărimii prejudiciului suportat de creditor ca urmare a întârzierii plăților ce rezultă din contractul de credit 27-PF(CB)-08 din 15.02.2008, conform calcului prezentat de BC "Investprivatbank" SA, ca în final să se poată expune asupra tuturor circumstanțelor pricinii fără a lăsa loc de interpretări sau ambiguități.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-au constatat încălcări la examinarea cererii de apel, omisiuni care nu pot fi corectate de către instanța de recurs la examinarea prezentului recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către BC "Investprivatbank" SA, în proces de lichidare, împotriva deciziei din 18 februarie 2015 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea pricinii spre rejudecare.

La rejudecarea pricinii, instanța urmează să țină cont de cele menționate supra și reexaminând pricina, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. art. 445 alin.(1) lit. c), 445, alin.(3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se admite recursul declarat de de BC "Investprivatbank" SA în proces de lichidare.

Se casează decizia din 18 februarie 2015 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, împotriva lui Voloșciuc Ion Afanasie și Voloșciuc Ion Ion privind încasarea sumei, la cererea reconvențională depusă de Voloșciuc Ion Ion împotriva BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, SRL „Alincom”, intervenient accesoriu Voloșciuc Ion Afanasie privind declararea nulității contractului de credit, a contractului de participare prin cotă-parte la construcția bunului imobil, a contractului de ipotecă și obligarea de a rambursa suma restantă conform contractului de credit și la cererea reconvențională depusă de Voloșciuc Ion Afanasie împotriva BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, SRL „Alincom”, intervenient accesoriu Voloșciuc Ion Ion privind declararea nulității contractului de ipotecă, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Iurie Bejenaru

Petru Moraru

Nadejda Toma

Oleg Sternioală